

Igor Gedrih

KNJIŽNI DAR CELOVŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

Mohorjanska tradicija je imela stoletno pozitivno dejavnost v širini slovenskega kulturnega prostora. Današnje razvejano stanje Mohorjeve družbe (Celje, Celovec, Gorica) ima korenine v treh pogojih delovanja in ohranja še poseben namen in pomen v zamejstvu. Prej ali slej bo potrebno posebej spregovoriti o novodobni mohorjanski praksi, za zdaj pa naj sledi informacija o celovškem Knjižnem daru za leto 1997, kot imenujejo letno bero za naročnike.

Koledar 1997 prinaša običajno koledarsko vsebino, ob vsakem mesecu so navedeni spominski dnevi in misli A. M. Slomška. Fotografsko gradivo k mesecem je delo različnih avtorjev. Ne da bi omenjali vsak prispevek v koledarju, velja omeniti vsaj informacijo o natisih Goriške Mohorjeve družbe za preteklo leto. Kroniko Mohorjeve družbe v Celju in zapis o Delovanju celovške Mohorjeve družbe ter zbliževanju vseh treh. Ob 75-letnici plebiscita na Koroškem leta 1920 je spregovoril dr. Valentin Inzko v deželni hiši Celovca, prvič v slovenskem jeziku, in je mnenja, da se manjšinske zadeve izboljšujejo. Dr. Reginald Vospernik je razložil podelitev Tischlerjeve nagrade Zvezi slovenskih izseljencev. Franc Rehsmann je pisal o Spomeniku pregananim slovenskim družinam na Radišah. O papeževem obisku v Sloveniji je povzeta vrsta odlomkov kot širši prikaz misli in krščanske poglobljenosti. Bridko izzveni Kronika slovenskih bojev na Koroškem Vinka Ošlaka, predvsem z matične perspektive. Jože Krašovec je podal zgoščeno razlago k Novemu slovenskemu prevodu Svetega pisma. O Reševanju krize zakonske in družinske duhovnosti je strnjeno zapisal Vital Vider. Mnoge bo pritegnil Encigram – devet obrazov človeške osebnosti, ki ga je pripravila Milka Hudobnik v duhu moralnih vrednot. Nikolai Mikhailov z univerze v Pisi je prispeval Slovansko mitologijo in slovensko bajeslovje, brez dvoma zanimiv prispevek, pri katerem pa le pogrešamo nekoliko širšo razlago. Škoda je, da niso bolj upoštevani D. J. Ovsec, D. Trstenjak in P. Zablatnik. Zvonka Zupančič Slavec je orisala Družino Ipavcev med medicino in glasbo. Kar preskromno je obeležena stoletnica rojstva kiparja Franceta Goršeta, Marija Inzko je le fragmentarno spregovorila o umetniku. Igor Grdina je strnil zapis o Brižinskih spomenikih. Johann Strutz pa je predstavil Istrski svet Marjana Tomšiča. Seveda najdemo še druge prispevke, vse do zabavnega in leposlovnega deleža, z obiljem fotografij in ilustracij.

*

Kot 53. zvezek Družinskih večernic je izšel roman Alojza Rebule Maranathā ali Leto 999. Že po naslovu opozarja na zgodovinski čas, ki so ga pojmovali kot prelomnega s svetlimi in temnimi utrinki, spoznanji, z bojaznimi in upanjem tedanjega človeka in razmer. Rebula je imel bogato zgodovinsko zaledje, želeč aktualizirati pomembna vprašanja človeka in človeštva. Tudi tu sledimo pisateljevemu lapidarnemu stilu.

*

Tisoč let Avstrije Brigitte Mazohl – Wallnig (s sodelavci) je podnaslovljenih kot zgodovinska slikanica, knjigo pa je prevedel Stanko Jarc. Kljub temu da gre za slikanico, ki govori o vladarjih, Avstriji v Evropi, redu in pravu, vojni in miru, gospodarskih temeljih, deželi in ljudeh, vzgoji in izobraževanju, znanosti in tehniki, umetnosti in kulturi, pa je kup stvari pomanjkljivih, nepojmljivo zamolčanih, tudi na ravni slikanice z zgoščenim orisom nesprejemljivih. Ob tistem, kar je tudi dobro. Avstrija pod krono Marije Terezije je bila država, kjer je bila večina prebivalcev nenemške narodnosti. Kje beseda o teh? O narodni manjšini danes ali po 1. svetovni vojni? Vprašanja k posameznim poglavjem ob koncu so vsekakor koristna, slikovno gradivo pa premišljeno odbrano. Vsaj slovenski prevod bi moral poskrbeti s soglasjem avtorice za ustrezne, kratke dodatke, ki bi koristili tudi izvirniku.

*

Razveseljivo je, da je pri letni beri Knjižnega daru dobila svoje mesto tudi knjiga za mladino. Za najmlajše bralce je poskrbel Marko Kravos s kratkimi pripovedmi Ko je zemlja še rasla. Gre za moderne fantazijske zgodbe iz živalskega sveta, pisatelj je domiseln v fantaziji, ima humorne prebliske, tudi duhovit namig. Mladi bralci bodo raje sprejeli tiste zgodbe, ki so dogajajoče, kot one, kjer je manj tega. Le mestoma bi se dalo reči, da bi koristilo nekaj več razvidnosti, dasi je pisatelj celovit v posamezni ideji in zgodbi. Vzgojni moment je prikrit, nevsiljiv, zato dobro usklajen z moderno fantazijsko vsebino. Nepogrešljive so ilustracije, barvno pestro, risarsko humorno jih je izdelal Klavdij Palčič.